

PEDER LUND

HOWARD HODGKIN: NEW PAINTINGS
Peder Lund October 22 - November 26, 2011

- p. 2 Arve Rød, "Velporsjonert malerkamp," *Dagens Næringsliv*, October 22, 2011
- p. 3 "Howard Hodgkins fargesterke følelser," *BLIKK*, Oktober 2011
- p. 4 Marte Spurkland, "Tvilens ridder," *D2 Dagens Næringsliv*, June 11, 2010

FOTO: MIKAELA BRIG

VELPORSJONERT MALERKAMP

Howard Hodgkins små malerier er mektige som belgisk konfekt.

SMÅTT RELEVANT. Betydningen av Howard Hodgkins små malerier går ut over det at de fremviser en overskuddspreget og fri omgang med sitt visuelle og materielle utgangspunkt. Det er kampen mot at selve malerakten blir irrelevant, som oppleves som den sterkeste drivkraften bak Hodgkins prosjekt.

ARVE RØD

HER HAR VI en kar som liker å male. Historiens andre Turnerpris-vinner og ridderslätte Howard Hodgkin (79) er kanskje gammel, men etter utstillingen på Peder Lund å dømme, langt fra mett av dage. Bevismateriale: ti nymalte små malerier vitale i strøket, skjodesløse i bruk av materialene, og forførerisk saftige i fargen. «New Paintings», som denne lille bildebuketten er titulert, er utsøkt og mektig som belgisk konfekt.

Det er interessant å sammenligne «New Paintings» med utstillingen av Günter Umbergs malerier på Galleri Riis, som ligger vegg i vegg med Peder Lund, og som ble anmeldt her på siden for et par uker siden. Ikke fordi de ligner, tvert om er distansen mellom Umbergs tørre minimalisme og Hodgkins smektende penselføring adskillig større enn de ti årene som skiller de to i alder. Men de deler en livslang dedikasjon til ett uttrykk innenfor ett kunstnerisk medium - maleriet - som i utgangspunktet virker å være begrenset inntil det selvslettende.

ORDEN. Like fullt er de to utstillingene bemerkelsesverdige eksempler på hvor mye man kan få ut av lite, om man bare holder på lenge nok, og med stor nok overbevisning.

Man kan i denne sammenhengen minnes Maurice Denis (1870-1943), den franske symbolisten som historisk tidlig konstaterte at et maleri strengt tatt er

en flate dekket med farger føyd sammen i en viss orden.

Umbergs orden er ensfarget, polert og strengt abstrakt, mot Hodgkins energiske og pastose materialitet, som i motsetning til Umbergs totale abstraksjon også har som utgangspunkt å være såkalt representende. Altså er maleriene hans avbildninger av noe i den virkelige verden, av landskaper og ting, selv om de for oss utenforstående mest ser ut til å være en lek med materialet og maleriets stofflighet - en utforskning av hvordan oljefargen oppfører seg under påføring mot ulike typer underlag.

STYGGPEN. Hodgkin er forøvrig ikke så nøyen på akkurat hva han maler på. Det går i gamle treplater og avkapp av dører og bord, ofte med skakke rammer rundt som opplagt har sett sine beste år rundt helt andre bilder. Disse blir i sin tur innlemmet som del av bildene heller enn som innramming, og males over av Hodgkins pensler i en blanding av lange sveip og «dotter» som ved første blick kan oppleves amatørmessig og slurvet. Men resultatet blir en blanding av uvoren frekkhet og delikat, og vipper mellom å være innsmigrende malerisk og raskåret på grensen til det man på folkemunne vil kalle stygt. Kanskje man kan betegne utstillingen som styggpen?

DEKORPROBLEMET. Jeg oppfatter denne ambivalensen som Hodgkins egen erkjennelse av problemstil-

lingen enhver maler som begir seg ut i det abstrakte uunngeelig må ta innover seg: at det abstrakte maleriets plagsomt nærgående fetter for alltid vil være dekoren og den reinspikkede pynt.

At Hodgkin selv refererer til natur og minner som utgangspunkt for sine motiver er langt på vei irrelevant og anekdotisk - det ligner stort sett ikke på noe annet enn maleri uansett. Betydningen av disse bildene går likevel utover det at de fremviser en overskuddspreget og fri omgang med sitt visuelle og materielle utgangspunkt. Det er kampen mot at selve malerakten blir irrelevant, som oppleves som den sterkeste drivkraften bak Hodgkins prosjekt.

Og det er godt mulig at denne kampen oppleves sterkest i tilbakeholdte og lokkende, små porsjoner. Akkurat slik velsmakende konfekt skal nytes, og slik vi far den presentert i akkurat passe omfang på Peder Lund. ●

HOWARD HODGKINS

«NEW PAINTINGS»

Peder Lund, Oslo
22. oktober-26. november

Howard Hodgkins fargesterke følelser

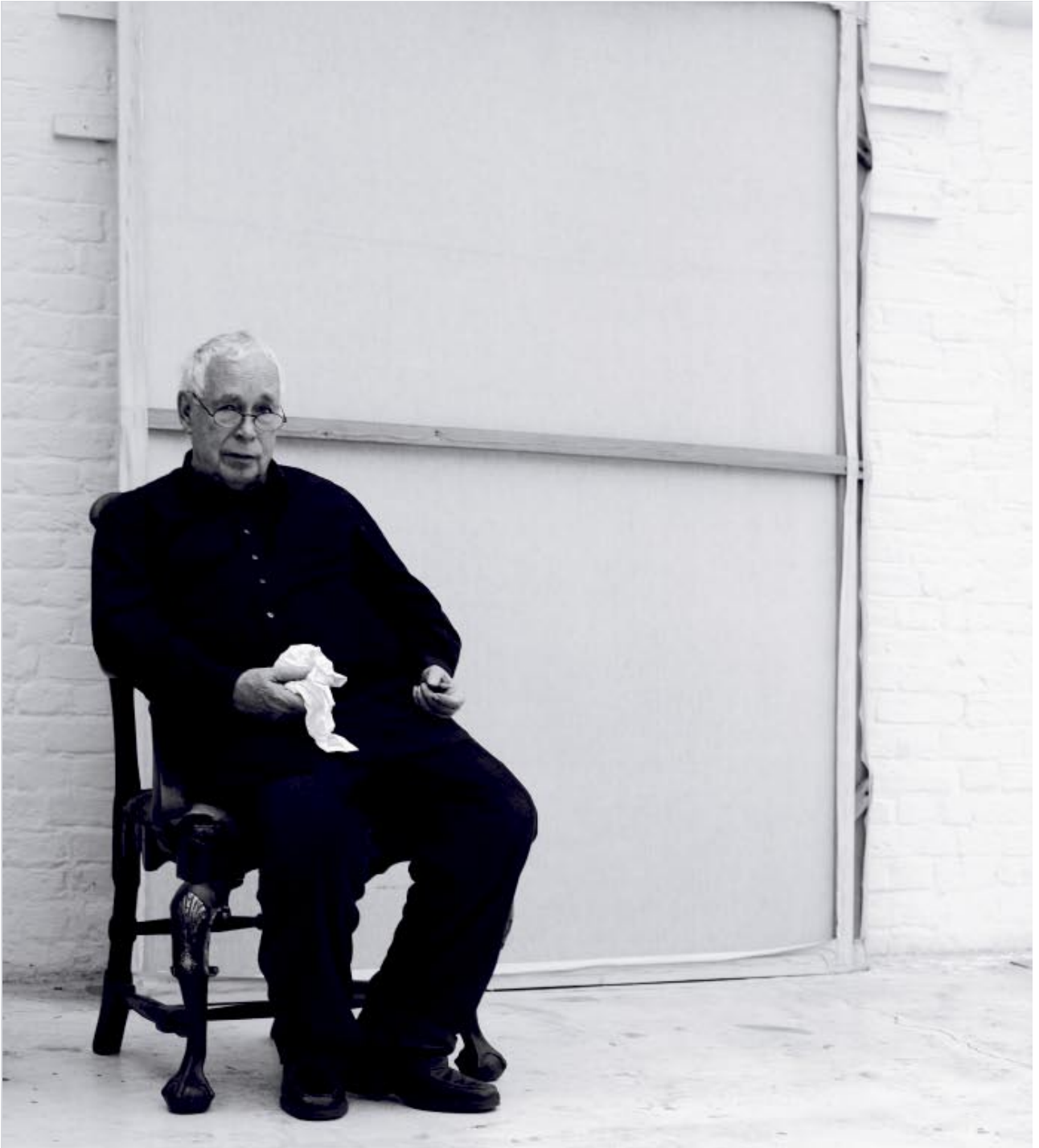

Howard Hodgkin: «Arabian Sea» (2008–2010).

22.10.
–26.11.

BRITISKE sir Howard Hodgkin (79) regnes som en av verdens største nålevende malere. I oktober og november viser Galleri Peder Lund hans nye malerier. Bølgene, prikkene, strekene og fargeeksplisjonen i bildene hans kan ved første øyekast virke som abstrakte, men de er ifølge kunstneren minner om følelser han selv har opplevd. Hodgkin er både blitt slått til ridder og har fått fortjenestemedalje av **dronning Elisabeth II** for sin innsats for Storbritannia. Ordenen «**Companion of Honour**» er nummer sju i rang under dronningen og bæres bare av 65 personer. For fem år siden fikk han plass på The Independents liste over Storbritannias mest innflytelsesrike homser. Selv har kunstneren alltid vært belastet med mye tvil på seg selv. Som ung rømte han flere ganger fra privatskolen Eton og begynte heller på Camberwell College of Art. Der ble han som 17-åring genierklært for maleriet «**Memoirs**» som viser en kvinne liggende på en sofa. Kunstneren, som tidligere har stilt ut på Henie-Onstad Kunstsenter, snakker sjelden om sitt privatliv til pressen, men på slutten av 70-tallet forlot Hodgkin kone og to barn og sto fram som homofil. På begynnelsen av 80-tallet etablerte han seg sammen med musikeren **Antony Peattie**. Hodgkin hadde sin første separatutstilling i 1962, men selv etter nesten 50 år med utstillinger, føler han fortsatt at hans beste bilde ennå ikke er malt, og Hodgkin er kjent for å male på samme verk i mange år før han mener at det er klart nok til å vises fram for verden. **[ms]**

Howard Hodgkin: «New Paintings», 22. oktober–25. november, lørdag–søndag kl 12–16. Galleri Peder Lund, Filipstadvn 5, Oslo. Mer info: pederlund.no

TVILENS RIDDER

Maleren sir Howard Hodgkin (78) har fått fortjenestemedalje av dronning Elisabeth II, og er på listen over Storbritannias mest innflytelsesrike homser. Likevel plages han stadig av en nagende tvil på seg selv.

TEKST MARTE SPURKLAND FOTO ROBERT BELLAMY
London

KUNSTMERTE. «Jeg hater å male», utbrøt sir Howard i et intervju med *The Guardian* i 2006. – Det føles overveldende isolerende å stå alene i et studio dag etter dag, sier han til D2. Likevel gjør han det, fordi «det er fryktelig å male, men enda mer fryktelig å ikke klare det.»

I SIR HOWARD HODGKINS studio har alle maleriene ansiklet mot veggen. Klare farger og sterke følelser er skjult bak hvite rygger. Ingenting røper noe om den fysiske og sjelelige kampen som har utspilt seg mens den snart 80 år gamle kunstneren har penslet ut sine nyeste motiver. Det er slik han vil ha det. Sir Howard er utpreget hemmelig omkring det han gjør. Det sies at ingen utenfra noen gang har sett ham male.

– Det er fordi det er så fryktelig smertefullt, sukker han.

– Jeg er ikke noe snill mot dem som er rundt meg når jeg maler.

PLAGET RIDDER. Sir Howard regnes som en av verdens største nålevende malere. Han er blitt slått til ridder og har fått fortjenestemedalje av dronning Elisabeth II for sin fremragende innsats for Storbritannia. I 2006 ble han plassert på avisen *The Independents* liste over øyrikets mest innflytelsesrike homser.

Likevel er han kanskje aller mest kjent som en «plaget kunstner». I intervju etter intervju har han fortalt om den mørke medpassasjerer han har strevd med gjennom nesten seks tiår som maler:

– Tvilen på meg selv. Det finnes ingen kur mot den, sier han.

De siste årene har sir Howard fått nye utfordringer. Kroppen har begynt å fuske. Det er tungt å gå, ryggen er blitt krumbøyd, han må snakke i korte setninger for ikke å miste pusten. I 2008 ble han operert to ganger for hydrocefalus, en opphopning av væske i hjernen som gjorde det vanskelig å tenke og sove. Nå er han bedre, men ikke som før. Forutsetningen for at han i det hele tatt gir intervjuer, er at de skal være korte, og at han kan bryte dem av når han vil.

– Jo eldre jeg blir, dess mer bestemt blir jeg på at jeg vil spare den energien jeg har til å jobbe. Det er fryktelig å male, men det er enda mer fryktelig å ikke klare det.

PÅ FLUKT. 72 år er gått siden sir Howard gjorde sitt yrkesvalg. Det skjedde over en barnetegning av en dame med et veldig rødt fjes.

– Jeg var seks år gammel. Jeg husker at jeg brukte tykke fargestifter. At fjeset ble rødere og rødere. Noen spurte meg: «Hva driver du med?» Jeg svarte: «Jeg skal bli maler når jeg blir stor.» Og det ble jeg.

Fullt så enkelt var det ikke. Mamma og pappa Hodgkin syntes ikke sønnen skulle bli kunstner.

– Min mor var på noen måter litt snobbete. Hun mente det ville være mer sosialt akseptabelt om jeg ble diplomat. Men det kunne jeg jo ikke. Jeg hadde ikke ant hvordan jeg skulle fått slutt på en krig. Jeg er mer typen som starter kriger.

13 år gammel ble Hodgkin elev ved privatskolen Eton. Kanskje håpet foreldrene på den måten å redde ham fra kunsten. Det gikk ikke.

Hodgkin hatet Eton. Han rømte flere ganger. Til slutt krevde skolen at han måtte få behandling hos psykiater. Hodgkin klarte å overbevise psykiateren om at det var Eton som gjorde ham syk, og slik slapp han unna etter bare ett år på nasjonens mest prestisjefylte gutteskole. »

Foto: M&P, © Howard Hodgkin, Kunstforeningen, Galleri Sankta Sofian, Stockholm, 2010. Foto: M&P, © Howard Hodgkin, Kunstforeningen, Galleri Sankta Sofian, Stockholm, 2010.

▲ **MEMOIRS** Sommen skal tilbringe Hodgkin hos venner og familien på Long Island, utenfor New York. Der begynte han på maleriet *Memoria*, som han skulle bli generøst for et år senere. Skildet, så sikkert fremgjort, handler om ånden ikke noe på kunstskole å gjøre, menet karren hans. Men det skulle bli over 20 år fra *Memoria* til Hodgkins sukkest var et faktum. ▼ **IRVING** Sir Howard bruker fem år på dette maleriet, og uttaler senere til avisen *The Independent*: «Da jeg først gjorde dette bildet og gikk ut fra studioet mitt, tenkte jeg at ingen i næringslivet kunne bli så det samme igjen».

Foto: M&P, © Howard Hodgkin, Kunstforeningen, Galleri Sankta Sofian, Stockholm, 2010.

▲ **HOME, HOME ON THE RANGE** Fra 1990 til 1993 bodde familien Hodgkin på Long Island, New York. Howard Hodgkin mener at de tidlige opplevelsene av amerikansk landskapskunst formet ham i 2000 stilte han ut en serie verkene kalt *Home on the Range*.

▼ **FISHERMAN'S COVE** Sir Howard mener at sine merkelige og svulstige omfang og miksler sterke blå kalt *Fisherman's Cove* ble tilknyttet en bergensskis, særlig på grunn av sammen.

Foto: M&P, © Howard Hodgkin, Kunstforeningen, Galleri Sankta Sofian, Stockholm, 2010.

▲ **DIRTY MIRROR** Av respekt for sine egne malerier har Sir Howard bestemt seg for å si minst mulig om hva de er eller betyr. Skandalskrevet når noen spør hva han har ment med et verk av *«Dirty Mirror»*. Dermed er det opp til hver og en å gjøre sin egen mening med bildet *«Dirty Mirror»*. Maleriet ble vist på vennskapssalen i 1988, og ble verket alle snakket om. Den britiske journalisten og forfatteren Paul Levy mente at bildet helt tydelig viser en utstillingsoppføring med masse gjenstander, champagne, og samtidig portretter kunstnerens forsterker når verkene presenteres for første gang.

Foto: M&P, © Howard Hodgkin, Kunstforeningen, Galleri Sankta Sofian, Stockholm, 2010. Foto: M&P, © Howard Hodgkin, Kunstforeningen, Galleri Sankta Sofian, Stockholm, 2010.

Foto: M&P, © Howard Hodgkin, Kunstforeningen, Galleri Sankta Sofian, Stockholm, 2010.

Foto: M&P, © Howard Hodgkin, Kunstforeningen, Galleri Sankta Sofian, Stockholm, 2010.

MEMOIRS, 1949. © HOWARD HODGKIN. COURTESY OF GAGOSIAN GALLERY. FOTO: PRUDENCE CUMING ASSOCIATES LTD.

▲ «MEMOIRS». Sommeren 1948 tilbragte Hodgkin hos venner av familien på Long Island, utenfor New York. Der begynte han på maleriet «Memoirs», som han skulle bli genierklært for ett år senere. Med et så sikkert formspråk hadde 17-åringen ikke noe på kunsthøyskole å gjøre, mente læreren hans. Men det skulle gå over 20 år fra «Memoirs» til Hodgkins suksess var et faktum. ▼ «RAIN». Sir Howard brukte fem år på dette maleriet, og uttalte senere til avisen *The Independent*: «Da jeg ferdigstilte dette bildet og gikk ut fra studioet mitt, tenkte jeg at ingenting noengang kunne bli det samme igjen».

RAIN, 1984–89. © HOWARD HODGKIN. COURTESY OF GAGOSIAN GALLERY. FOTO: PRUDENCE CUMING ASSOCIATES LTD.

HOME, HOME ON THE RANGE, 2008. © HOWARD HODGKIN. COURTESY OF GAGOSIAN GALLERY. FOTO: PRUDENCE CUNNINGHAM ASSOCIATES LTD.

▲ «HOME, HOME ON THE RANGE». Fra 1940 til 1943 bodde familien Hodgkin på Long Island, New York. Howard Hodgkin mener at de tidlige opplevelsene av amerikansk samtidskunst formet ham. I 2008 stilte han ut en serie verker kalt «Home, Home on the Range».

▼ «FISHERMAN'S COVE». Sir Howard mener det sies mye tåpelig og svulstig om farger, og misliker sterkt å bli kalt kolorist. Maleriet «Fisherman's Cove» ble likevel en fargesnakkis, særlig på grunn av rammen.

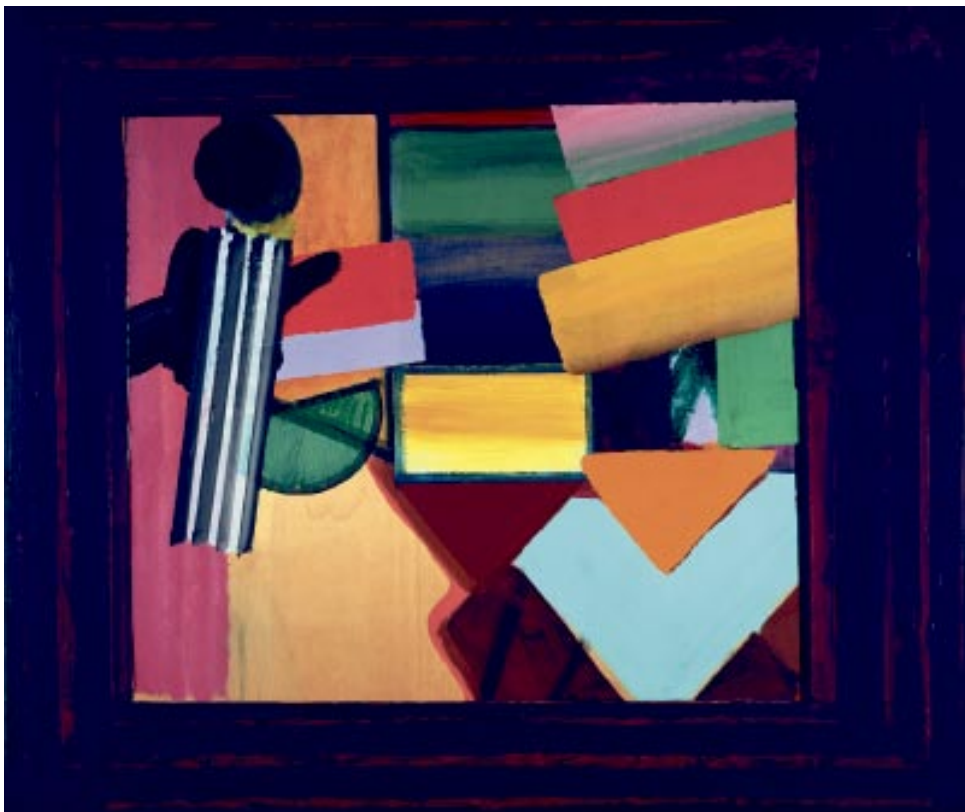

FISHERMAN'S COVE, 1993. © HOWARD HODGKIN. COURTESY OF GAGOSIAN GALLERY. FOTO: PRUDENCE CUNNINGHAM ASSOCIATES LTD.

AMERICANA, 1999-2001. © HOWARD HODGKIN. COURTESY OF GAGOSIAN GALLERY. FOTO: PRUDENCE CUMING ASSOCIATES LTD.

▲ «DIRTY MIRROR». Av respekt for sine egne malerier har sir Howard bestemt seg for å si minst mulig om hva de er eller betyr. Standardsvaret når noen spør hva han har ment med et verk er: «Se, bare se». Dermed er det opp til hver og en å assosiere til maleriet med tittelen «Dirty Mirror». ▼ «TALKING ABOUT ART». Maleriet ble vist på Veneziabiennalen i 1984, og ble verket alle snakket om. Den britiske journalisten og forfatteren Paul Levy mente at bildet helt tydelig viser en utstillingsåpning med masse gjester, champagne, og samtidig portretterer kunstnerens følelser når verkene presenteres for første gang.

TALKING ABOUT ART, 1975. © HOWARD HODGKIN. COURTESY OF GAGOSIAN GALLERY. FOTO: PRUDENCE CUMING ASSOCIATES

» **FØLELSER.** 17 år gammel ble Hodgkin genierklært for maleriet «Memoirs», et portrett av en kvinne liggende på en sofa med ansiktet i mørke. En av lærerne hans ved Camberwell College of Art i London uttalte at unggutten i grunnen ikke hadde noe på kunstutdanning å gjøre. Han hadde allerede utviklet sitt helt eget kunstneriske språk.

– Jeg husker at omtalen av «Memoirs» gjorde at jeg fikk lyst til å male et nytt, like godt bilde. Og et nytt. Og enda et.

Sir Howard blir stille. Kroppen rister. Tre-fire tårer snirkler seg nedover den kreppapirtynne huden hans. Med skjelvende stemme forteller han historien om læreren som så talentet hans den gangen. Han kunne så mye og hadde en så fantastisk tilnærming til elevene sine, denne læreren, men han opplevde selv aldri å bli noen anerkjent kunstner.

De sterke følelsene er blitt mestermalerens varemerke, både i og utenfor kunsten. Selv mener han at han maler «figurative malerier av emosjonelle situasjoner». Bølgene, prikkene, strekene og fargeeksposisjonene i bildene hans er minner om følelser han har opplevd en gang, i møte med mennesker, på reise gjennom landskap og byer, over et godt måltid eller i seksuelle situasjoner.

– Er det slik at de samme følelsene du putter inn i bildene dine vekkes i folk som ser dem?

– Ikke nøyaktig de samme følelsene. Men bildene vekker ihvertfall følelser. For noen år siden hadde jeg en utstilling på Metropolitan Museum i New York. En ung, kjekk mann kom bort til meg og sa: «Vær så snill, du må slutte å drive min kone til vanvidd. Bildene dine er så emosjonelle at hun blir helt opprørt av dem.» Det synes jeg var veldig hyggelig.

– Er det lettere å skape god kunst av vonde og vanskelige følelser enn av glade og enkle?

– Det kan nok være. Lykke er vanskelig å definere. Men ulykke og nederlag finnes i alles liv. Det vet vi hva er.

UT AV SKAPET. En av sir Howards største ulykker tok slutt på begynnelsen av syttitallet. Da forlot han kone og to barn – og sto åpent frem som homofil. Kritikerne mente frigjøringen var tydelig i kunsten hans, at den ble tydeligere, sterkere og vakrere nesten over natten.

– Det der er bare tull. Det var to prosesser som hadde pågått over mange år, og som tilfeldigvis forløste seg på samme tid, sier sir Howard.

– Men det høres sannsynlig ut at en så stor endring i livet gjorde noe med maleriene dine?

– Jeg er enig at det høres sannsynlig ut. Men det var ikke sånn det var.

Fra å være en «helt grei» maler, ble Hodgkin nå en å regne med. Da han deltok på kunstbiennalen i Venezia i 1984, skrev amerikanske Time Magazine at det var minst 20 år siden en kunstner på biennalen «har grepet publikums interesse på en slik måte, og fremstått som så uanstrengt overlegen alle andre nålevende kunstnere».

Etter Venezia var Hodgkins internasjonale karriere sikret. I perioder har han stilt ut mer ute enn hjemme, og fra tid til annen har han vært svært krass i sin omtale av kulturlivet hjemme i Storbritannia. I

For noen år siden hadde jeg en utstilling på Metropolitan Museum i New York. En ung, kjekk mann kom bort til meg og sa: «Vær så snill, du må slutte å drive min kone til vanvidd. Bildene dine er så emosjonelle at hun blir helt opprørt av dem.» Det synes jeg var veldig hyggelig

SIR HOWARD HODGKIN (CBE, CH)

FØDT 1932. Britisk kunstner, regnes som en av verdens største nålevende malere.

FIKK sitt store gjennombrudd tidlig på 1970-tallet.

1976: Utnevnes til «Commander of the British Empire» (CBE).

1984: Representerer Storbritannia på kunstbiennalen i Venezia.

1985: Bliir tildelt Turnerprisen, Storbritannias mest kjente kunstpris.

1992: Slås til ridder (Knight Commander of the British Empire) av dronning Elizabeth II.

2003: Utnevnes til «Companion of Honour» (CH) av dronning Elizabeth II, med fortjenestemedalje for sin fremragende innsats for nasjonen. Ordenen er nummer syv i rang under dronningen, og bæres av bare 65 personer.

2010: Malerier fra sir Howards siste ti års produksjon vises i England, Nederland og USA.

2011: Nye malerier skal stilles ut på Peder Lund galleri i Oslo.

WEB gagosian.com

en forelesning han ga en gang på åttitallet sa han: «Å være kunstner i England er kanskje, helt sikkert, vanskeligere, mer traumatisk og mer dømt til å mislykkes enn i noe annet land.»

– Mener du det fortsatt?

– Ja. Det er en negativ holdning til kunstnere i dette landet. Det oppfattes ikke som seriøst å være kunstner. «Det der kunne barnet mitt på seks år ha malt», sier man.

BEDRE MED ALDEREN. – Har vi lyst til at assistent Andy skal snu noen av maleriene som henger på veggen så vi kan se dem, spør sir Howard.

Assistenten, som har sittet på en liten stol ved siden av kunstneren under hele intervjuet, ser forvirret ut. Mener han dette? Sir Howard nikker og peker. Tre bilder vender seg mot oss: et gult, et grønt og et blått.

– Det er jeg spesielt fornøyd med, sier han og peker på det blå.

– Det heter «Saturday».

Når noen sier at fargene er det viktigste i bildene hans, protesterer sir Howard. Men stående foran «Saturday» er det lett å tenke at man aldri egentlig har sett noe blått før dette, hverken i hav eller himmel eller blåklommer.

– Du kan snu dét også, sier maleren til Andy og peker på et fjerde maleri.

Assistenten rister på hodet, men gjør som han sier. Denne gangen er det noe veldig, rødt og uhyggelig som velter inn i rommet.

– Det heter «Bleeding», sier sir Howard.

Det blå og det røde maleriet kan ikke fotograferes, de er ikke ferdige ennå. Det er vanskelig å si når de blir det. Ofte maler han på bildene sine i mange år før han synes de er klare til å møte verden.

– Men i det siste har jeg begynt å bruke kortere tid. For å spare kreftene har jeg måttet tvinge meg selv til å tenke hele bildet ferdig i hodet før jeg begynner å male. Jeg klarer ikke å male så mange lag lenger.

– Blir det mindre rom for å tvile på det du gjør også da, når du maler færre lag?

– Det er nok sånn. Så kanskje det finnes en kur mot selvtvilen likevel. Kanskje kuren er alder.

ETTERMÅLE. I et hjørne av sir Howards studio står en lav seng. Den legger han seg ned på når han trenger en pause. Det gjør han nå. For dagene er korte, og all energi må brukes til å forberede den store samleutstillingen som skal vises i England, Nederland og Chicago de neste månedene.

– Et siste spørsmål, bare. Hva ønsker du skal stå i historiebøkene om deg etter at du er borte?

– Jeg har ikke noe ønske om å komme inn i historiebøkene. Det er ikke alltid de rette personene som havner der. Jeg håper at de jeg etterlater meg når jeg dør skal kunne tjene litt på arbeidet mitt. Jeg ønsker meg ikke mer enn det. **D2**

marthe.spurkland@dn.no

Utstillingen «Time and Place» vises på Modern Art Oxford i England fra 23. juni. I høst vises den på De Pont Foundation i Nederland og våren 2011 i Chicago, USA. Høsten 2011 vises nye verker av Hodgkin på Peder Lund galleri i Oslo.